

ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL DEĞERLERE İLİŞKİN ALGILARI

Perceptions Of Teachers Working In Secondary Schools Regarding Organizational Values

Ensari KAÇMAZ

Millî Eğitim Bakanlığı, Alıpınar İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5451-2787

Faysal KAÇMAZ

Millî Eğitim Bakanlığı, Elif Livan Ortaokulu, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-4251-5902

Ahmet YILMAZ

Millî Eğitim Bakanlığı, Al İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-6760-2749

Abdulhalik KAÇMAZ

Millî Eğitim Bakanlığı, Ali Kuşçu İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0033-2481

Abdulkaki KAÇMAZ

Millî Eğitim Bakanlığı, TOBB Ferdi Yiğit Anadolu İmam Hatip Lisesi, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2958-054X

Cite As: Kaçmaz, E., Kaçmaz, F., Yılmaz, A., Kaçmaz, A. & Kaçmaz, A. (2021). "Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Değerlere İlişkin Algıları", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(51): 2820-2829.

ÖZET

Bu çalışmanın yapılmasındaki amaç, ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel değerlere ilişkin algı düzeylerini görmektir. Bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında Diyarbakır İlinin dört merkez ilçesinde görev yapan 3257 ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninin büyüklüğü nedeniyle, örneklem alma yoluna başvurulmuştur. Basit seçkisiz random örneklem yöntemi kullanılarak seçilen 17 ortaokulda görev yapan toplam 300 ortaokul öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Lalek (2007) tarafından geliştirilen "Örgütsel Değerler" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek üç boyut ve 42 maddeden oluşmaktadır. Bu boyutlar; "okulun genel değerleri", "öğretmenin taşıdığı değerler" ve "yöneticilerin taşıdığı değerler". Verilerin analizinde aritmetik ortalama, yüzde hesaplamaları, ortalama değer, t-testi, varyans analizi (tek yönlü) testi kullanılmıştır. Yapılan analizde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Öğretmenlerin örgütsel değerlere ilişkin algıları "okulun genel değerleri" (Genellikle), "öğretmenlerin taşıdığı değerler" (Genellikle) ve "yöneticilerin taşıdığı değerler" (Genellikle) düzeyinde belirlenmiştir. . Araştırmaya katılan öğretmenlerin; cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve kıdem değişikene göre "okulun genel değerleri", "öğretmenlerin taşıdığı değerler" ve "yöneticilerin taşıdığı değerler" algıları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Genel olarak öğretmenlerin ölçüğe dayalı algılarının aritmetik ortalaması "Genellikle" düzeyinde belirlenen (3.785)'dir.

Anahtar Kelimeler: Organizasyon, Örgütsel değer, değerler eğitimi, ortaokul, değer

ÖZET

The purpose of this study is to see the perception levels of teachers working in secondary schools regarding organizational values. The universe of this research consists of 1595 secondary school teachers working in four central districts of Diyarbakır in the 2020-2021 academic year. Due to the size of the research population, sampling was used. A total of 300 secondary school teachers working in 17 secondary schools selected using the simple random sampling method constitute the sample of the research. The "Organizational Values" scale developed by Lalek (2007) was used as a data collection tool in the research. The scale consists of three dimensions and 42 items. These dimensions are; "general values of the school", "values of the teacher" and "values of the administrators". In the analysis of the data, arithmetic mean, percentage calculations, mean value, t-test, analysis of variance (one-way) test were used. In the analysis, the level of significance was taken as 0.05. According to the research results; Teachers' perceptions of organizational values were determined at the level of "general values of the school" (Generally), "values carried by teachers" (Generally) and "values carried by administrators" (Generally). . The teachers participating in the research; According to the variables of gender, marital status, education level and seniority, no significant difference was found between the perceptions of "general values of the school", "values carried by teachers" and "values carried by administrators". In general, the arithmetic mean of teachers' perceptions based on the scale is (3,785), which is determined at the "Generally" level.

Keywords: organization Organizational value, values education, Secondary school, value

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi süresince toplumlar eğitime ve eğitilme göreviyle karşı karşıya kalmışlardır. Eğitim ve öğretimin temel amacı bilgi kazandırmak ve meslek edindirmek olsa da, eğitim ve öğretim daha çok

insanların davranış, karakter ve kişiliklerinin oluşumunda etkili bir rol oynamıştır. İnsanlar her zaman bilgili, becerikli ve eğitilmiş insanları kabul ederken, onlarla olan ilişkilerini de bu kişilerin davranışlarını kontrol ederek ve inceleyerek belirlemişlerdir. Geçmişten günümüze değer, tüm toplumlarda tartışılan kavram olmuştur (Atay, 2003). Değer kavramı; matematikten ekonomiye, psikolojiden sosyolojiye, felsefeden teolojiye birçok bilim dalında kullanılmaktadır (Akbaş, 2004). Bu kadar çok alanda kendine yer bulması değer kavramına birden çok anlam katmıştır. Bu denli geniş bir yelpazede yer alması değerlerin bireysel ve içtimai değerler olarak ele alınmasına neden olmuştur. Birçok farklı alanda olması değer kavramının tanımını oldukça zorlaştırmıştır. Bazı değer tanımları şu şekilde yapılmıştır: Değer, bir ulusun yaşatmaya çalıştığı ve korumak zorunda olduğu kavramdır (Bilgin-Topçu, 2012:). Değer; her hangi bir nesneye önem vermektir (Ulusoy ve Dilmaç, 2014:). Değerler, bir kişiliği değerlendirmemizi sağlayan kriterlerdir (Güngör, 2000). Argandona (2003) göre değer, insanın kişiliğini şekillendiren temel arzu veya inançlar olarak tanımlanabilir. Değerler hayata anlam katar, birey toplum ekseninde insanların örgütsel yaşantısına yansır. Örgütler için değerler, örgütteki bireylerin istense de istenmese de davranışlarında ve çalışma alanlarında uymak zorunda oldukları kriterlerdir (Şişman, 2014). Bireylerin değerleri olduğu gibi grup olarak da insanların belirli değerleri ve değer sistemleri vardır. Örgütler de insanlar gibi değerlere ve değerler tarafından oluşturulan bir değerler sistemine sahiptir. Organizasyondaki değerler; örgütteki bireylerin eylemlerini anlamlandırmak için kullanılan ölçütlerdir. (Başaran, 2008). Örgütsel değerler, gruptaki kontrol mekanizmasının en önemli dışısidir. Her organizasyonun kendine has değerleri olduğu gibi dünyanın her yerinde herkesin benimsediği ve uymak zorunda olduğu evrensel değerler vardır. Demokrasi, özgürlük, dürüstlük, adalet, eşitlik ve çalışkanlık bunların başında gelir. Örgüt için değerler, örgütü belli bir standartta başarıya ulaştıran kavramlar ve hedeflerdir. Örgütsel değerler insanların kuruluşlarına verdikleri önem olarak tanımlanır. Örgütsel değerler, örgütlerin eylem biçimlerini belirler. Organizasyonları yönetenlerin, değişimlerden kaynaklanan yenilikler doğrultusunda organizasyonun değerlerine uyum sağlama ve yeniden yaratma konusunda duyarlı olmaları gerekmektedir. Organizasyonları yönetenler, örgütün değişimlerden kaynaklanan yenilikler doğrultusunda örgütün değerlerine uyum sağlama ve yeni oluşan koşullara ayak uydurma konusunda duyarlı olmaları gerekmektedir (Köse, Tetik ve Ercan, 2001). Değerler, organizasyonların tüm boyutlarında etkin rol oynamaktadır. Organizasyonları organizasyon yapan şey onların değer sistemleridir. (Bursalioğlu, 2012a). Argandona (2003) örgütsel değerler ve bireysel değerlerin yanı sıra evrensel değerlerin kapsayıcılığından söz etmektedir. Ona göre değerlerin temel de kaynağı birey ancak bireysel değerlerin ötesinde örgütsel değerler onunda ötesinde evrensel değerlerden yer almaktadır. Erdem (2003) e göre örgütsel bir bakış açısı ile değer, başarının yakalanması için önemli olduğuna inanılan, uygulamalar hakkında örgütte ne isteniyor ya da ne istenmiyor onu belirleyen, çalışanlar tarafından benimsenen kriterlerdir. Bireysel bazda insan davranışını etkileyen değerler örgüt kültürünü oluşturur ve örgütsel düzeyde örgütsel faaliyetleri şekillendirir. Örgütlerdeki değerler sistemi ile çalışanların örgüte bağlılığı, iş tatmini ve nihayetinde örgütün başarısı arasında güçlü bir bağ vardır. Yöneticilerin değer yönetimini iyi bilmeleri ve uygulamaları gerekir. Örgütlerin oluşumu, gelişimi ve büyümesi değerlerle sağlandığından, zamanla aşınmaları ve yıpranmaları, yerleşik örgütsel değerlerin kaybolmasıyla ortaya çıkar. Değerler, çalışanlara grup olarak ulaşabilecekleri hedefleri gösterir. Kelimenin tam anlamıyla onları bu hedeflere ulaşmaları için yönlendirir (Karaköse ve Altinkurt, 2009). Değerlerin neden önemli olduğu herkes tarafından bilinmesine rağmen, örgütsel alandaki etkileri yeterince anlaşılmadığından, olumlu katkı sağlayacak şekilde bilinçli ve etkin kullanımı yeterince yaygınlaşmamıştır. Organizasyonlar bireysel başarıları kurumsal başarıya dönüştürmek için, kurum yöneticileri, çalışanları ile birlikte, olumlu ve pozitif bir gelişme olarak algılanan, değişen bir değer sistemi oluşturmalı, bu değerleri belirlemek için bilimsel bir yaklaşım uygulamalıdır (Vurgun ve Öztop, 2011). Örgütsel değerler, çalışanların uyumunu, karşılıklı anlayışını ve aynı amaca ulaşma çabalarını destekler (Sezgin, 2006). Bu nedenlerle değerlerle yönetilen örgütler başarılı bir şekilde var olmaya devam etmektedir. Bursalioğlu na (2012b) göre, örgütsel bir yapıya sahip okullar değerlere dayalı örgütlerdir. Okullar zamanla kendi kültürünü ve değer sistemini oluşturur (Turan ve Aktan, 2008). Okulların amaçları diğer örgütlere nazaren daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu karmaşık yapı okulun değerlendirilmesini oldukça zorlaştırmaktadır. Açık sistem modelinde belirtildiği gibi her örgüt bir değer modeline sahiptir. Örgütün değer modeli, hedeflerini meşrulaştırır ve tamamlar. (Bursalioğlu, 2012b:). Okul kültürünün oluşmasını sağlayan önemli unsurlarından biri olan değerler, okul kültürünün devamlılığına da önemli ölçüde katkı vermektedir. Eğitim örgütü olan okullarda değerlere karar vermek, değerleri korumak ve değerleri geliştirmek eğitim yöneticilerinin başarısını göstermektedir. Okulun örgütsel özelliklerinden biri de okul içinde farklı değerlerin yer alması ve bu değerler arasında çatışma olmasıdır. Okul yöneticilerinin mühim görevlerinden biri de okulun içindeki çatışmaları yönetmek ve çözmek olsa da, okul dışında çevresinde yaşanan çatışmaları derlemek ve sorunları çözmektir (Bursalioğlu, 2012a). Değerler eğitim yoluyla nesilden nesille aktarılır, okullarımızda öğretmenlerin değerleri ve dolayısıyla okullarımızda genel örgütsel değerler

önemlidir (Aktepe ve Yel, 2009). Öğretmenler mesleklerinin gerektirdiği değerlere sahip olmalıdır. Öğretmen, öğrencilere model olabileceğinden, kişiliği, bilgisi, tavırları, davranışları ve giyimi ile örnek bir insan olmalı ehli olduğu kültürel ahlaki değerleri öğrencilerine aktarmalıdır. Değerlerden ayrı, değerlerden uzak bir eğitim sisteminin var olması düşünülemez (Günbalı ve Akdeniz, 2007). Okulların varlık gerekçesi eğitim süreçlerini yasal çerçevelerle ayakta tutmaktır ve bu nedenle bu süreçte uygulayıcı konumunda yönetici ve öğretmenlerin değer yargıları da sürecin işleyişinde etkilidir. Değerler, örgüt kültürünün önemli bir unsurudur. Değerler okul hayatının bir parçası olmalıdır. Özünü itibarıyla soyut olan ve davranışlarda kendini gösteren değerler, bireyin davranışlarını şekillendirmekte, yaptığı seçimleri etkilemektedir. Bu nedenle, örgütün değerleri, alınan seçimler ve dolayısıyla örgütler içinde yürütülen faaliyetler üzerinde mükemmel bir etkiye sahiptir. Sosyal bir organizasyon olan okul içinde de desteklenen bireysel ve örgütsel değerler okulun paydaşlarının davranışlarını etkiler. Bireysel değerler kişiden kişiye değiştiği için örgütlerde genel kapsayıcı değerlere ihtiyaç duyulur bu da örgütsel değerlerdir. Öğrenen merkezli eğitim anlayışı içinde en önemli görev rehber ve uygulayıcı olarak öğretmenlere düşmektedir. Bu amaçla ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin okullarındaki örgütsel değerlere ilişkin algı düzeylerinin bilinmesi eğitim standartının yükseltilmesi açısından önemli bir çalışma olacaktır. Bu bağlamda okulun taşıdığı, yaşattığı ve gelecek nesillere aktardığı değerlerin belirlenmesi önemlidir. Bu araştırma ile ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel değerleri nasıl algıladıkları araştırılmıştır.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile hedeflenen, ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere ilişkin algılarının boyutunu ortaya çıkarmaktır. Bu hedef doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- ✓ Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algıları ne düzeydedir?
- ✓ Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- ✓ Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında medeni duruma göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- ✓ Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- ✓ Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında kıdeme göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1.Araştırma Modeli

Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel değerlere ilişkin algılarını belirlemeyi amaç edinen bu çalışma, tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında Diyarbakır İlinin dört merkez ilçesinde görev yapan 3257 ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninin büyüklüğü nedeniyle, örneklem alma yoluna başvurulmuştur. Basit seçkisiz random örneklem yöntemi kullanılarak seçilen 17 ortaokulda görev yapan toplam 300 ortaokul öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların kişisel bilgilerine ait bulgular aşağıdaki Tabloda sunulmuştur.

Tablo 1. Ortaokul Öğretmenlerinin Demografik Değişkenlerine Ait Bilgiler

		N	%
Cinsiyet	Kadın	127	42,3
	Erkek	173	57,6
Medeni Durum	Evli	247	82,3
	Bekâr	53	17,6
Öğrenim Durumu	Yüksek Lisans	37	12,3
	Lisans	263	87,6
Kıdem	1-5 yıl	25	8,3
	6-10 yıl	91	30,3
	11-15 yıl	96	32,0
	16-20 yıl	48	16,0
	21 yıl ve üstü	40	13,3

Tablo 1’de görüldüğü gibi bu araştırmaya katılan öğretmenlerin 127’si kadın (42,3), 173’ü (%57,6) erkektir. Medeni duruma göre dağılımları incelendiğinde 247’si evli (%82,3), bekâr 53 kişi (17,6) olduğu görülmüştür. Öğrenim durumuna göre dağılımları incelendiğinde Yüksek lisans 37 (%12,3), lisans (%87,6) öğrenim görmüştür. Kıdem açısından incelendiğinde 0-5 yıl arası kıdemi olanlar 25 (%8,3) kişi, 6-10 yıl hizmeti olanlar 91 (%30,3), 11-15 yıl arası olanlar 96 kişi (%32), 16-20 yıl kıdemi olanlar 48 kişi (%16), 21 yıl ve üstü kıdemi olan ise 40 kişi (%13,3) olduğu tespit edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Lalek (2007) tarafından geliştirilen Örgütsel Değerler ölçeği kullanılmıştır. Yapılan araştırmada kullanılan bu ölçek formu iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümünde ankete katılım sağlayan kişilerin; cinsiyeti, medeni durumu, öğrenim durumu ve kıdemi bilgiler ile ilgili veriler yer almaktadır. İkinci bölümde örgütsel değerlerle ilgili üç boyut ve kırkiki madde yer almaktadır. Bu boyutlar: Okulun taşıdığı genel değerler, öğretmenin taşıdığı değerler ve yöneticilerin taşıdığı değerler. Ankette 13 madde okulda genel değerler, 15 madde öğretmenler tarafından taşınan değerler ve 14 madde yöneticiler tarafından taşınan değerler olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracının Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı Lalek (2007) tarafından ölçeğin birinci boyutu için 0,90, ikinci boyutu için 0,92, üçüncü boyutu için 0,93 ve ölçeğin tamamı için 0,95 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma sırasında hesaplanan veri toplama aracının Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları aşağıdaki Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Veri toplama Aracı ve Alt Boyutlarının Cronbach Alpha İç Tutarlık Kat Sayıları

Boyut	Cronbach Alpha İç Tutarlık Kat Sayısı
Okuldaki Genel Değerler	0.91
Öğretmenin Taşıdığı Değerler	0.90
Yöneticilerin Taşıdığı Değerler	0.95
Toplam	0.96

Tablo 2’de görüldüğü gibi bu çalışma için veri toplama aracının Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı; Ölçeğin birinci boyutu 0,91, ikinci boyutu 0,90, üçüncü boyutu 0,95 ve ölçeğin tamamı 0,96’dır.

2.4. Verilerin Analizi

Bilgilerin istatistiksel analizi SPSS programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırma kapsamında istatistiksel işlemler olarak; Yüzde (%), Aritmetik ortalama (\bar{x}), Varyans (ss) gibi tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Verilerin analizinde değişkenlere göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek için t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Tablodaki p değeri 0,05’ten küçük olduğunda grupların görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu, p değeri 0,05’ten büyük olduğunda ise grupların görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı açıklanmıştır. Çalışmaya dair ortalamalar yorumlanırken her bir anket maddesi için: 1,00-1,79 arası düzey ‘Hiçbir zaman’, 1,80-2,59 arası düzey ‘Nadiren’, 2,60-3,39 arası düzey ‘Ara sıra’, 3,40-4,19 arası düzey ‘Genellikle’ ve 4,20-5,00 arası düzey ‘Her zaman’ olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Birinci alt amaç ‘Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algıları ne düzeydedir?’ şeklinde ifade edilmişti. Bu alt amacı çözebilmek için ortaokullarda görevli öğretmenlerin, ‘örgütsel değerlere’ ilişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma düzeyleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Örgütsel Değerlere İlişkin Algı Düzeyleri

S.No	Maddeler	\bar{X}	SS
1.	Okulumuzda herkes fikirlerin özgürce dile getirebilir.	4,041	,867
2.	Okulumuzda öğrenci emniyetine önem verilir.	3,978	,956
3.	Okulumuzda kanunlara uygun özgür ortam vardır.	3,941	1,001
4.	Okul kaynakları özenle kullanılır ve israf edilmez.	3,665	,976
5.	Okulumuzdaki tüm personel ve öğrenciler sorumluluklarının bilincindedir	3,438	1,002
6.	Okulumuzda birlikte piknik yapma, akşam yemeğine gitme vb. sosyal faaliyetler yapılır.	2,535	1,212
7.	Okulumuzda her öğrencinin öğrenebileceğine inanılır.	3,445	1,036
8.	Okulumuzda çalışanların önemli günleri paylaşılır.	3,627	1,047
9.	Okulumuzda çalışanlar okul kurallarını benimser.	3,861	,849
10.	Okulumuzda herkes farklı düşünce ve görüşlere saygılıdır.	3,948	,945
11.	Okulumuzda herkes birbirilerini selamlar, hal hatır sorar.	3,969	,903
12.	Okulumuzda herkes ilişkilerinde hoş görülür ve anlayışlıdır.	3,871	,848

13.	Okulumuzda tüm personel öğrenci haklarına saygılıdır.	3,945	,807
14.	Okulumuzda öğretmenler okulun amaçlarından haberdardır.	4,045	,730
15.	Okulumuzda öğretmenler odasında öğrencilere nasıl faydalı olunacağı konuşulur.	3,754	,864
16.	Okulumuzda öğretmenler görevlerin tam ve eksiksiz yaparlar.	3,853	,717
17.	Okulumuzdaki öğretmenler kitap okur ve süreli yayınları takip eder.	3,374	1,004
18.	Okulumuzda öğretmen öğrencilere olumlu yönde rol model olmaya çalışır.	3,985	,817
19.	Okulumuzda öğretmenler sorunlarla karşılaştıklarında sorunlardan kaçmazlar sorunu çözmeye çalışırlar.	3,950	,756
20.	Okulumuzda öğretmen iş doyumuna sahip olduğu zaman mutludur.	3,652	1,038
21.	Okulumuzda öğretmen sorunlara bilimsel bir bakış açısı ile yaklaşır.	3,631	,898
22.	Okulumuzda öğretmenlerin arasında karşılıklı güven ortamı vardır.	3,744	,887
23.	Okulumuzda öğretmenler velileri ile her zaman diyalog içindedir.	3,754	,864
24.	Okulumuzda öğretmen farklı düşünce ve kültüre sahip olana saygı ile yaklaşır.	3,974	,835
25.	Okulumuzda öğretmen derse zamanında girer, dersten zamanında çıkar.	3,930	,814
26.	Okulumuzda öğretmenler öğrencilere karşı (cinsiyet, ırk, din vb.) ayrımcılık yapmazlar	4,396	,761
27.	Okulumuzda öğretmenler başkalarının onurunu korumaya özen gösterir	4,178	,742
28.	Okulumuzda öğretmenler insanlarla iletişimde ve ilişkilerde dürüstlüğe önem verirler.	4,158	,776
29.	Okulumuzda yöneticilerimiz herkesi mutlu eden ortamı yaratmaya çalışırlar.	3,892	,963
30.	Okulumuzda yöneticilerimiz öğretmenlerin, akademik kariyer yapma, kendini geliştirme vb. çalışmalarını destekler.	3,831	1,002
31.	Okulumuzda yöneticilerimiz öğretmenleri değerlendirirken tarafsız davranırlar.	3,787	1,045
32.	Okulumuzda yöneticilerimiz herhangi bir nedenle öğretmenlerine karşı psikolojik şiddete başvurmazlar.	4,053	1,005
33.	Okulumuzda yöneticiler değişimci ve yenilikçi özelliklere sahiptirler.	3,721	1,017
34.	Okulumuzda yöneticilerimiz alacakları kararda çalışanlarının fikirlerini alırlar.	3,812	1,002
35.	Okulumuzda göreve yeni başlayan öğretmenlerin okulumuza uyum sağlaması için yöneticilerimiz yardımcı olur.	3,732	1,026
36.	Okulumuzda yöneticilerimiz çalışanlara karşı ayrıcalıklı davranmaz.	3,814	1,075
37.	Okulumuzda yöneticilerimiz öğretmenleri performanslarına göre değerlendirir.	3,847	1,031
38.	Okulumuzdaki tüm çalışanların okul yöneticilerinden beklentileri dikkate alınır.	3,710	,962
39.	Okulumuzda yöneticiler okulun çevresi ile iyi ilişkiler kurmaya çalışır önemser.	3,812	,992
40.	Okulumuzda yöneticiler yönetimle ilgili çalışmalarda açıklık ilkesini gözetirler.	3,792	,988
41.	Okulumuzda yöneticiler öğrenciler için öğrenme-öğretme ortamının oluşturulmasında gerekli çabayı gösterir.	3,854	,963
42.	Okulumuzda yöneticilerimiz öğretmenlerin hatalarında cezalandırma yerine ilk önce iletişim ile sorunu çözmeye çabalarlar.	4,041	,898

Tablo 3 ü incelediğimizde, öğretmen algılarına göre ortalaması en yüksek üç madde: 1. Okulumuzda öğretmenler öğrencilere karşı (cinsiyet, ırk, din vb.) ayrımcılık yapmazlar (4,396; Her zaman). 2. Okulumuzda öğretmenler başkalarının onurunu korumaya önem verirler (4,178; Genellikle). 3. Okulumuzda öğretmenler insanlarla iletişimde ve ilişkilerde dürüstlüğe önem verirler (4,158; Genellikle). Öğretmenlerin algılarına göre ortalaması en düşük üç madde: 1. Okulumuzda birlikte piknik yapma, akşam yemeğine gitme vb. sosyal faaliyetler yapılır (2,535; Nadiren). 2. Okulumuzdaki öğretmenler kitap okur ve süreli yayınları takip eder (3,374; Ara sıra). 3. Okulumuzdaki tüm personel ve öğrenciler sorumluluklarının bilincindedir (3,438; Genellikle).

Tablo 4. Örgütsel Değerler Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Düzeylerine Dair Bulgular

Boyut	\bar{X}	SS	Düzye
Okulun Genel Değerleri	3,712	,651	Genellikle
Öğretmenlerin Taşındığı Değerler	3,897	,576	Genellikle
Yöneticilerin Taşındığı Değerler	3,835	,821	Genellikle
Tüm Ölçek Ortalaması	3,814	,594	Genellikle

Tablo 4'e göre, tüm ölçek için puan ortalamasının ($\bar{X} = 3,814$) "Genellikle" düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Alt boyutlarına ait ortalamalar, okulun genel değerleri için 3,712, öğretmenlerin taşıdığı değerler için 3,897 ve yöneticilerin taşıdığı değerler için 3,835 olduğu saptanmıştır. Bu boyutların her biri de "Genellikle" düzeyinde saptanmıştır.

3.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

İkinci alt amaç "Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Bu alt amacı çözebilmek için ortaokullarda görevli öğretmenlerin, "örgütsel değerlere" ilişkin t- testi Tablo 5' te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, "Örgütsel Değerlere" İlişkin Algılarının T- Testi Sonuçları

Boyut	Gruplar	N	\bar{X}	SS	t	Sonuç
Okulun Genel Değerleri	Kadın	127	3,669	,643	-2,498	P=,089
	Erkek	173	3,752	,650		
Öğretmenlerin Taşındığı Değerler	Kadın	127	3,876	,565	-327	P=,744
	Erkek	173	3,918	,584		
Yöneticilerin Taşındığı Değerler	Kadın	127	3,791	,885	-2,501	P=,168
	Erkek	173	3,881	,761		

Tablo 5'te görüldüğü gibi cinsiyet değişkenine göre üç boyutta da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

3.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Üçüncü alt amaç "Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında Medeni Duruma göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Bu alt amacı çözebilmek için ortaokullarda görevli öğretmenlerin, "örgütsel değerlere" ilişkin t- testi Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, "Örgütsel Değerlere" İlişkin Algılarının T- Testi Sonuçları

Boyut	Gruplar	N	\bar{X}	SS	t	Sonuç
Okulun Genel Değerleri	Evlü	247	3,676	,617	,453	P=,651
	Bekâr	53	3,645	,736		
Öğretmenlerin Taşındığı Değerler	Evlü	247	3,851	,556	-,707	P=,480
	Bekâr	53	3,905	,602		
Yöneticilerin Taşındığı Değerler	Evlü	247	3,872	,846	,215	P=,830
	Bekâr	53	3,798	,760		

Tablo 6'da görüldüğü gibi cinsiyet değişkenine göre üç boyutta da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

3.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Dördüncü alt amaç "Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında Öğrenim Durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Bu alt amacı çözebilmek için ortaokullarda görevli öğretmenlerin, "örgütsel değerlere" ilişkin t- testi Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre, "Örgütsel Değerlere" İlişkin Algılarının T- Testi Sonuçları

Boyut	Öğrenim Durumu	N	\bar{X}	SS	t	Sonuç
Okulun Genel Değerleri	Yüksek Lisans	37	3,775	,642	2,271	P=,214
	Lisans	263	3,657	,737		
Öğretmenlerin Taşındığı Değerler	Yüksek Lisans	37	3,926	,581	1,396	P=,184
	Lisans	263	3,868	,524		
Yöneticilerin Taşındığı Değerler	Yüksek Lisans	37	3,885	,827	,973	P=,337
	Lisans	263	3,785	,859		

Tablo 7'de görüldüğü gibi cinsiyet değişkenine göre üç boyutta da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

3. 5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Dördüncü alt amaç "Ortaokullarda görev alan öğretmenlerin örgütsel değerlere dair algılarında Öğrenim Durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Bu alt amacı çözebilmek için ortaokullarda görevli öğretmenlerin, "örgütsel değerlere" ilişkin ortalama ve standart sapma bulguları tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin Kıdem Yılına Göre, "Örgütsel Değerlere" İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Boyut	Öğretmenlikte Kıdem	N	\bar{X}	SS
Okulun Genel değerleri	1-5 yıl	25	3,648	,706
	6-10 yıl	91	3,697	,633
	11-15 yıl	96	3,750	,651
	16-20 yıl	48	3,758	,571
	21 yıl ve üstü	40	3,709	,724
	Toplam	300	3,712	,641
	Öğretmenlerin Taşındığı Değerler	1-5 yıl	25	3,917
6-10 yıl		91	3,819	,613
11-15 yıl		96	3,934	,534
16-20 yıl		48	3,978	,476
21 yıl ve üstü		40	3,834	,708
Toplam		300	3,897	,581
		1-5 yıl	25	3,717

Yöneticilerin Taşındığı Değerler	6-10 yıl	91	3,745	,773
	11-15 yıl	96	3,946	,869
	16-20 yıl	48	3,885	,762
	21 yıl ve üstü	40	3,882	,855
	Toplam	300	3,835	,821

Tablo 9. Öğretmenlerin Kıdem Yılına Göre, “Örgütsel Değerlere” İlişkin Algılarının Varyans Analizleri

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Okulun Genel Değerleri	Gruplar Arası	2,138	4	,532	1,245	,287
	Grup İçi	146,215	341	,424		
	Toplam	148,252	350			
Öğretmenlerin Taşındığı Değerler	Gruplar Arası	,791	4	,196	,591	,671
	Grup İçi	115,045	345	,333		
	Toplam	115,841	349			
Yöneticilerin Taşındığı Değerler	Gruplar Arası	4,401	4	1,103	1,648	,163
	Grup İçi	230,925	345	,669		
	Toplam	235,446	349			

Tablo 9’da görüldüğü gibi kıdem değişkenine göre üç boyutta da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde; tartışma ve sonuçlara yer verilmiş, daha sonra ise araştırma bulgularına dayalı olarak önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın analizinde ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel değerlere ilişkin algıları okulun genel değerleri (3.712), öğretmenlerin taşıdığı değerler (3,897), yöneticilerin taşıdığı değerler (3.835) ve genel ortalama (3.814). ; “Genellikle” düzeyinde belirlendi. Çakan (2015) yaptığı çalışmada, Örgütsel değerler genel ortalamasını 3.680 olarak; Ekmekyapar (2013) te yaptığı çalışmada, Örgütsel değerler genel ortalamasını 3.730 olarak; Kaçmaz (2015) yaptığı çalışmada, Örgütsel değerler genel ortalamasını 3.787 olarak ve Fidan (2013) yaptığı çalışmada örgütsel değerler genel ortalamasını 3,880 olarak saptamıştır. Çakan (2015, Ekmekyapar (2013), Kaçmaz (2015) ve Fidan’ın (2013)) çalışmalarında bulunan genel ortalamalar ile bu çalışmada elde edilen genel ortalama hemen hemen aynı düzeydedir. Öğretmenlerin örgütsel değer algılarına göre en yüksek ortalamaya sahip üç madde sırasıyla; 1. Okulumuzda öğretmenler öğrencilere karşı ayrımcılık yapmaz (ırk, din, cinsiyet vb.) (4.396; Her zaman), 2 Okulumuzda öğretmenler başkalarının onurunu korumaya özen gösterir (4.178; Genellikle) ve 3 Öğretmenler insanlarla ilişkilerde ve iletişimde dürüstlüğü önem vermektedir (4.158; Genellikle). En iyi ortalamaya sahip madde “okulumuzdaki öğretmenler öğrencilere karşı (ırk, din, cinsiyet vb.) ayrımcılık yapmazlar (4.396; Her zaman)” maddesidir. Bu maddeye ilişkin görüşleri aynı zamanda öğretmenlerin Milli Eğitim in Temel ilkelerinden olan Genellik ve Eşitlik ilkesine uyduklarını belirlemiştir. Eğitimde kişiye, aileye, gruba veya sınıfa imtiyaz tanınmaz (MEB, 2015). Yılmaz (2006) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin ilk iki sırada gördüğü örgütsel değerler; insana saygı ve dürüstlük olmuştur. Sezgin (2006) ise öğretmenlerin; dürüstlük, saygı, sevgi ve güven gibi değerleri hem kendileri hem de okul için ön planda tuttuğunu bulmuştur. Lalek (2007), Çakan (2015) ve Kaçmaz (2015) ’ın farklı zaman ve gruplarla yapmış oldukları çalışmalarda da, öğretmen ve yöneticilerin algılarına göre örgütsel değerlerde en yüksek ortalamaya sahip üç madde; Okulumuzda öğretmenler öğrencilere karşı ayrımcılık yapmaz (ırk, din, cinsiyet vb.), Okulumuzda öğretmenler başkalarının onurunu korumaya özen gösterir ve Öğretmenler insanlarla iletişimde ve ilişkilerde dürüstlüğü önem vermektedir. Örgütlerin olumsuz etkilenmemesi için, örgütlerin farklılıkları bir zenginlik olarak kabul edip, bireyleri bir dizi temel ortak değer etrafında birleştirmeye ihtiyaç vardır. Bu değerler toplumun hiçbir bireyini dışlamamalı, herkese eşit davranmalı, sevgi, merhamet, hoşgörü, saygı ve güven gibi duyguları kimseden esirgememelidir (Kızıler, 2014: 14).

Öğretmenlerin örgütsel değer algılarına göre en düşük ortalamaya sahip maddelerin ilk üçü şu şekildedir; Okulumuzda piknik yapmak, akşam yemeğine gitmek vb. sosyal etkinlikler yapılmaktadır (2.535; Nadiren), Okulumuzdaki öğretmenler kitap okur ve süreli yayınları takip eder (3.374; Ara sıra), Okulumuzdaki tüm personel ve öğrenciler sorumluluklarının bilincindedir (3.438; Genellikle). Lalek (2007) ve Kaçmaz (2015) çalışmalarında en düşük değere sahip üç maddeyi bu çalışmada olduğu gibi bulmuşlardır. Çakan (2015) tarafından yapılan çalışmada da en düşük değere sahip ilk iki madde aynı olsa da üçüncü madde olarak; Okulumuzda, öğretmenler odasında öğrencilere daha nasıl faydalı olunacağı konuşulur (3,33; Ara sıra) bulunmuştur. Temel Eğitimi Destekleme Projesi'nin (2006) beşinci maddesi şöyledir: Öğretmen, sosyal,

kültürel ve mesleki faaliyetlere aktif olarak katılır. Eğitim örgütlerinin en önemli sorumluluklarından biri sosyal ve kültürel faaliyetleri desteklemektir. Araştırmada öğretmenlerin bunu yapamadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin sosyal etkinliklere katılımı; okullarda çok boyutlu (veli, öğretmen, öğrenci ve yönetici) iletişimin geliştirilmesi, kültürel ve sosyal faaliyetlere özendirilmesi, işbirliği, birlikte hareket etme ve takım ruhu geliştirilerek sağlanabilir. Okullarımızda öğretmenler, okulumuzda öğretmenler kitap okur ve süreli yayınları takip eder (3.374; Ara sıra) maddesine ait ortalamanın ikinci sırada ve düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmen bilgi paylaşmak için, iletişim ve bilgi teknolojilerini (çevrimiçi dergi, e posta, paket yazılım vb.) kullanmalıdır. (TEDP, 2006). Ocak ve Gündüz'e (2011) göre öğretmenler mesleklerinin gerektirdiği değerlere sahip olmalıdır. Öğretmen, öğrencilere model olabileceğinden, kişiliği, bilgisi, tavırları, davranışları ve giyimi ile örnek bir insan olmalı sahip olduğu kültürel ahlaki değerleri öğrencilerine aktarmalıdır. Öğretmen, her öğrenciyi birey olarak görür ve ona hak ettiği değeri verir. Öğretmen tüm öğrencilerin, kültürel farklılıklarını, sosyal farklılıklarını, ilgi ve ilgi alanlarını dikkate alarak en üst düzeyde öğrenmeleri ile gelişmeleri için çaba gösterir. Öğretmen öğrencilerine rol model olarak onlarda görmek istediği, kişilik özelliklerini kendi davranışlarında sergilemelidir. Öğretmenlerin davranışı, çocukları için en mükemmel gerçekliktir, bu nedenle kitap okumayan öğretmenleri kendine rol model alan çocuk kitap okumayabilir. Böyle bir durumun oluşmaması için gerekli çalışmalar yapılması elzemdir. Okulumuzdaki tüm personel ve öğrenciler sorumluluklarının bilincindedir (3.438; Genellikle) maddesine ait ortalamanın üçüncü sırada ve düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmen görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuatı iyi bilir buna göre hareket eder. Öğretmen, öğrencileri ve velilerini eğitim sorumlulukları hakkında bilgilendirir (TEDP, 2006). Kasapoğlu nun (2013) aktardığı gibi, okullarda eğitim-öğretim faaliyetlerinin iyi bir şekilde yürütülebilmesi için okul personeli ve öğrencilerinin sorumluluklarının bilincinde olması bu sorumluluklarının gereğini yerine getirmesi gerekmektedir. İyi bir değerler eğitimi ile okullar dürüstlük, sorumluluk, nezaket gibi erdemler topluluğu olabilir.

Araştırmada öğretmenlerin; Cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve kıdem değişkene göre “okulun genel değerleri”, “öğretmenlerin taşıdığı değerler” ve “yöneticilerin taşıdığı değerler” algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Değerler eğitimi, 2010 yılında alınan 18. Milli Eğitim Şurası Kararlarında ve Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2010-2011 eğitim öğretim yılının "İlk ders genelgesi kapsamında ele alındı. Milli Eğitim Bakanlığı 18. Milli Eğitim Şurasında alınan değerler eğitimi ile ilgili karar maddelerinde: Değerlerin bir tercih olabileceği, toplumların benzer tercihlere sahip kişilerden oluştuğu vurgulanmalı ve öğretmenlerin değer eğitimi bilincini geliştirmeleri gerekmektedir. Bu hedef doğrultusunda bütün öğretmen yetiştirme programlarında değerler eğitimi dersi yer almalı ve hizmet içi eğitim programlarında değerler eğitimi yer almalıdır (MEB, 2010a). Milli Eğitim Şurası kararlarında öğretmenlerin değerler konusunda eksiklikleri olduğu ve bu eksikliklerin bu maddeler doğrultusunda giderilebileceği vurgulanmıştır. Örgüt kültüründe önemli bir yere sahip olan değerler, eğitim örgütlerinin önemli paydaşlarından biridir. Geleceğimiz için toplum olarak sahip olduğumuz değerlere sahip çıkmalı ve değerlerimizi korumalıyız. Bu husustaki en önemli görev toplumu eğiten ve topluma yön veren öğretmenlere düşmektedir.

6. ÖNERİLER

- ✓ Benzer araştırmalar; ilkökul, lise ve okul öncesi öğretmenleri için ayrı ayrı yada karşılaştırmalı araştırmalar yapılabilir.
- ✓ Örgütsel değerlerin eğitim örgütleri için önemini; Okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilere hizmet içi eğitim kursları ve çeşitli seminerler düzenlenebilir.
- ✓ Okul yöneticileri ve kıdemli öğretmenler, kuruma yabancılaşmalarını ve uyum sorununu hızlı bir şekilde aşmaları için yeni öğretmenlere yardımcı olabilir ve rehberlik edebilir.
- ✓ Okullardaki tüm çalışanların ve öğrencilerin farkındalıkları iyi bir değerler eğitimi ile sağlanabilir.
- ✓ Yönetici ve öğretmenlerin her alanda yaşanan değişimler karşısında geri kalmamaları için kendilerini geliştirmeleri ve eğitimle ilgili akademik kariyer yapmaları için rehberlik ve teşvikler sağlanabilir.
- ✓ Eğitimde verimliliğin artırılması, sürekli gelişimin ve yeniliğin sağlanması, bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılabilir.
- ✓ Öğretmenlerin birlikte piknik yapması, akşam yemeğine gitmesi vb. Sosyal faaliyetlerde bulunmaları için fırsatlar sağlanmalıdır.

✓ Öğretmenlerin kitap okuma alışkanlığını ve süreli yayınları takip etmeleri için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinde Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktepe, V. ve Yel, S. (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Değer Yargılarının Betimlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 607-622.
- Argandona, A. (2002). Fostering Values in Organizations. *Journal of Business Ethics*,45,1-20. Netherlands: Kluwer Academic Publishers. (www.innovationlabs.com/.../DI-0483-E.pdf).Erişim Tarihi: 17.12.2014.
- Atay, S. (2003). Türk Yönetici Adaylarının, Siyasal Ve Dinî Tercihleri İle Yaşam Değerleri Arasındaki İlişki. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (3), 87–120.
- Başaran, İ. E. (2004). *Yönetimde İnsan İlişkileri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Başaran, İ. E. (2008). *Örgütsel Davranış İnsanın üretim gücü*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık
- Bilgin-Topçu, Ü. (2012). İki Fetih Destanında Değerlerin İşlenişi. *Milli Eğitim Dergisi*, 41 (193), 126-143.
- Bolat, Y. (2013). Bir Değer Ölçme Aracı: Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği. *Turkish Journal of Education* 2 (4). 13-27.
- Bursalıoğlu, Z. (2012a). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z. (2012b). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dağlı, A. , Öter, Ö. M. ve Öter, S. (2015). Anadolu liselerinin örgütsel değerlere göre yönetilme düzeyi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2015), 216-242.
- Ekmekyapar, M. (2013). *Ortaokul Yöneticilerinin Değerlere Göre Yönetim Uygulamaları İle Okul Kültürü Arasındaki İlişki* (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Fırat Üniversitesi.
- Erdem, A. R. (2003). Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (4), 55-72.
- Fidan, M. (2013). *Öğretmen algılarına göre ilköğretim kurumlarında yöneticilerin iletişim becerileri ve örgütsel değerler arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi E. B. E. Erzurum.
- Güngör, E. (2000). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar* (Profesörlük Tezi). İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Karaköse, T. ve Altınkurt, Y. (2009). Okul Yöneticilerinin ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü Çalışanlarının Değerlere Göre Yönetim ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi (Kütahya İli Örneği). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7 (17), 49–67.
- Kasapoğlu, H. (2013). Okulda Değer Eğitimi ve Hikayeler. *Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*. 42 (198), 97-109.
- Kızıler, H. (2014). Ahlakî değerlerin şahsiyet oluşumuna etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 204, 5-17.
- Köse, S. Tetik, S. ve Ercan, C. (2001). Örgüt Kültürünü Oluşturan Faktörler. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 7 (1), 219- 241.
- Lalek, M. (2007). *Resmi ve Özel İlköğretim Okullarında Örgütsel Değerler* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi S.B.E. Sakarya.
- MEB. (2010a). http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2010/ttkb/18Surakararlari_tamami.pdf. Erişim Tarihi: 27.01.2015
- MEB. (2015). 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html). Erişim Tarihi: 05.02.2015.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2011). “Öğretmenlik Mesleğinin Genel Sorumluluk ve Yeterlilikleri”. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Editör: Gündüz Ocak. Ankara: Pegem A Yayıncılık. 444-482.
- Sezgin, F. (2006). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin bireysel ve örgütsel değerlerinin uyumu* (doktora tezi).

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Şişman, M. (2014). *Örgütler ve Kültürler*. 4. Baskı Ankara, Pegem Yayıncılık.

TEDP. (2006). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. (<http://otmg.meb.gov.tr/belgeler/Yeterlikler.doc>).
Erişim Tarihi: 15.05.2015.

Turan, S. ve Aktan, D. (2008). Okul Hayatında Var Olan ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 227–259.

Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2014). *Değerler Eğitimi*. 2. Baskı Ankara, Pegem A Yayıncılık.

Vurgun, L. ve Öztop, S. (2011). Yönetim ve Örgüt Kültüründe Değerlerin Önemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İ. Bilimler Dergisi*, 6(13), 217–230.

Yılmaz, K. (2006). *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerine Göre Kamu İlköğretim Okullarında Bireysel ve Örgütsel Değerler ve Okul Yöneticilerinin Okullarını Bu Değerlere Göre Yönetme Durumları* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.